

17.04.2024.

Efikasni modeli osnaživanja parlamentaraca u borbi protiv korupcije: Izveštaj o stanju i preporuke za unapređenje

AUTORICA: LEJLA BRČIĆ

Sadržaj

I.	UVOD	4
II.	REGULATORNI OKVIR	7
III.	UPRAVLJANJE PREVENCIJOM I BORBOM PROTIV KORUPCIJE	10
A.	STANJE NA NIVOU BOSNE I HERCEGOVINE	10
B.	STANJE NA NIVOU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE	13
C.	STANJE U HERCEGOVAČKO-NERETVANSKOJ ŽUPANIJJI/KANTONU	15
D.	STANJE U KANTONU SARAJEVO	17
IV.	ZAVRŠNA RAZMATRANJA I PREPORUKE	23

I. UVOD

Korupcija je jedan od najvećih problema s kojim se suočavaju tranzicijske zemlje, kakvom se Bosna i Hercegovina još smatra. Veliki problem u Bosni i Hercegovini, pored postojanja korupcije, predstavljaju i nedovoljni mehanizmi njene prevencije kao i nepoznavanje postojećih mehanizama koji mogu biti iskorišteni u svrhu prevencije ili čak i procesuiranja. Prema definiciji Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (u daljem tekstu: Agencija), ona predstavlja “svaku zloupotrebu moći, povjerene javnom službeniku ili licu na političkom položaju na državnom, entitetskom, kantonalnom nivou, nivou Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, gradskom ili općinskom nivou, koja može dovesti do privatne koristi. Korupcija posebno može uključivati direktno ili indirektno zahtijevanje, nuđenje, davanje ili prihvatanje mita ili neke druge nedopuštene prednosti ili njenu mogućnost, kojima se narušava odgovarajuće obavljanje bilo kakve dužnosti ili ponašanja očekivanih od primalaca mita.”

Korupcija napreduje i nastavlja s nagrizanjem društva u sredinama gdje demokratski nadzor ne postoji. U ovom slučaju, parlamentarne komisije za prevenciju i borbu protiv korupcije i ad hoc tijela/uredi (na svim nivoima vlasti) vrlo malo toga rade da bi se ovo spriječilo. Svijetao primjer u ovom procesu je formiranje Privremene istražne komisije Zastupničkog doma za utvrđivanje stanja u pravosuđu, a sačinjavali su je zastupnici više stranaka (uglavnom stranke opozicije iz RS i FBiH), a koje su kao rezultat objavile dokument s jasno definiranim preporukama za unapređenje koje su dostupne javnosti na uvid da bi se institucije mogle držati odgovornim ukoliko se stanje ne bude popravljalo.

Imajući u vidu društveno-političko uređenje Bosne i Hercegovine, ovo pitanje zahtijeva rad i djelovanje na više nivoa vlasti, što uključuje državni nivo, entitetske nivoe i u slučaju Federacije i rad s kantonima, koji u posljednje vrijeme najviše i djeluju o pitanju prevencije korupcije (primjeri su Uredi za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo i Tuzlanskog kantona) i koji su implementirali najviše politika koje su postigle konkretne rezultate. Kao problem, koji je identificiran na višim nivoima vlasti, najčešće se navodi potkapacitiranost Ureda što se tiče i ljudskih resursa, ali i finansijskih. S tim u vezi, vlasti direktno onemogućavaju Urede ili ad hoc tijela da se prijavljenim slučajevima posvete, a samim tim i interes javnosti opada. Kao što se može vidjeti iz grafičkog prikaza, posmatrajući uložena sredstva za rad Ureda i broj zaposlenih, vidljiv je značajan nesrazmjer u veličini pojedinih kantona u smislu broja stanovnika i uloženi sredstava u prevenciju i borbu protiv korupcije u pojedini ured. Tako, primjera radi, u dva kantona približno istog broja stanovnika, Kanton Sarajevo i Tuzlanski kanton, prema podacima iz usvojenih budžeta za 2024. godinu, vidljivo je da je za sarajevski ured izdvojeno 1,2 miliona KM s finansiranih 28 zaposlenika u uredu, dok je za tuzlanski ured izdvojeno skromnih 370.000 KM za finansiranje 8 zaposlenih.

Tabelarni prikaz podataka po kantonima za finansiranje Ureda za borbu protiv korupcije

Kanton	Broj stanovnika na 30.06.2022. godine ¹	Broj zaposlenih u Uredu	Finansijska sredstva za funkcionisanje Ureda	Finansijska sredstva po stanovniku
Zeničko-dobojski kanton	352.114	5	155.402 BAM	BAM 0.44
Tuzlanski kanton	431.938	8	377.000 BAM	BAM 0.87
Unsko-Sanski kanton	362.277	7	408.000 BAM	BAM 1.56
Kanton Sarajevo	419.543	28	1.179.000 BAM	BAM 2.81

Neaktivnost zastupnika i njihovo nepoznavanje okvira u kojima mogu djelovati predstavlja veliki prostor putem kojeg se treba više djelovati radi preveniranja korupcije kroz detaljnije i temeljnije praćenje rada javnih institucija, rada osoba koje obavljaju javne funkcije kao i analiziranja revizija javnih preduzeća i javnih ustanova koje moraju biti usvojene u skupštinama/parlamentima da bi njihov rad bio opravdan.

Cilj analize i izvještaja jeste pružanje podrške različitim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini u uspostavi i/ili unapređenju, odnosno jačanju mehanizama legislativno-demokratske kontrole za prevenciju korupcije koji bi predstavljao svojevrsan sistem "checks and balances"². Prema tom mehanizmu, oni koji obavljaju javne funkcije znali bi da njihove potencijalne koruptivne radnje neće proći nezapaženo od očiju javnosti te da postoji mehanizam putem kojeg će njihov rad biti izložen kritici u javnom prostoru kako od zastupnika, čiji je zadatak kao zakonodavne vlasti da prate njihov rad te da ih imenuju/smjenjuju u skladu s potrebama, ali i građana koji će biti bolje informirani o tome kroz

¹ <https://fzs.ba/index.php/2021/06/30/kantoni-u-brojkama/>

² U najkraćem, načelo uravnoteženosti koje osigurava međusobnu kontrolu unutar određenog sistema i, u ovom slučaju, različitih grana vlasti

rad zastupnika, te o mehanizmima koji mogu biti iskorišteni protiv osoba koje su uključene u koruptivne radnje.

U izvještaju će biti prezentiran regulatorni okvir, analiza postojećih mehanizama borbe protiv korupcije u BiH, te preporuke za dalje djelovanje, odnosno kako i na koji način će se moći vršiti monitoring, ali i postupati po prijavi korupcije.

Izvještaj se bavio analizom stanja na sva tri nivoa vlasti, državnim, entitetskim - kroz prikaz stanja u Federaciji BiH i dva kantona: Hercegovačko-neretvanskom i Kantonu Sarajevo.

II. REGULATORNI OKVIR

Ključni, krovni i najznačajniji međunarodni, pravno obavezujući, instrument za borbu protiv korupcije je Konvencija Ujedinjenih nacija protiv korupcije (u daljem tekstu: Konvencija), usvojena 31. oktobra 2003. godine na Generalnoj skupštini UN-a, rezolucijom broj 58/4. Predsjedništvo BiH je na 89. redovnoj sjednici 27. 3. 2006. godine donijelo odluku o ratifikaciji UNCAC, a nakon što je, u skladu sa Zakonom o postupku zaključivanja i izvršavanja međunarodnih ugovora 16. 10. 2006. godine Ministarstvo vanjskih poslova deponiralo instrumente o ratifikaciji, putem Misije BiH pri UN-u u New Yorku, Konvencija je stupila na snagu i počela stvarati obaveze za BiH.

Odredbom člana 1. Konvencije utvrđeni su ciljevi: (a) Da se što efikasnije i efektivnije unaprijede i olakšaju mjere za sprečavanje i borbu protiv korupcije; (b) Da se unaprijedi, olakša i podrži međunarodna saradnja i tehnička pomoć u sprečavanju i borbi protiv korupcije, uključujući povrat dobara; (c) Da se unaprijedi integritet, odgovornost i pravilno upravljanje javnim poslovima i javnom imovinom.

Konvencija dalje prepoznaje i definira obavezu uspostave preventivnih antikorupcionih tijela čija je ključna uloga kreiranje i praćenje implementacije politike i prakse prevencije i sprečavanja korupcije, te podizanje svijesti odnosno unapređenje i širenje znanja o sprečavanju korupcije.

U okviru implementacije, odnosno provođenja obaveza preuzetih Konvencijom, Bosna i Hercegovina 2009. godine donosi prvi Zakon o agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije³. Odredbom čl. 5 Zakona utvrđuje se da su ciljevi osnivanja Agencije: a) identificiranje i eliminiranje uzroka korupcije; b) odvracanje lica od činjenja krivičnih djela u vezi s korupcijom; c) osiguravanje i unapređenje pravnog okvira za prevenciju korupcije; d) podsticanje učešća civilnog društva u prevenciji korupcije; e) podizanje svijesti javnosti i stvaranje odnosa netolerancije prema korupciji; f) edukacija i bolje upoznavanje društva o uzrocima i posljedicama utjecaja korupcije, te o aktivnom učešću u njenoj prevenciji; g) promoviranje transparentnog i odgovornog rada organa i institucija u Bosni i Hercegovini.

Odredbama čl. 22. i 23. Zakona dalje se razvija i implementira obaveza iz Konvencije o osnivanju preventivnih antikorupcionih tijela, te se u tom smislu propisuje da će **entiteti, kantoni i Brčko distrikt Bosne i Hercegovine usvojiti i razviti strategiju za borbu protiv korupcije i akcioni plan** u skladu s općim principima utvrđenim u državnoj Strategiji za borbu protiv korupcije, odnosno da

³ Zakon o Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, Sl. glasnik BiH br. 103/09 i 58/13

entiteti, kantoni i Brčko distrikt BiH mogu odrediti novu ili postojeću upravnu strukturu koja će biti zadužena za sprečavanje korupcije, izradu i provođenje strategije za borbu protiv korupcije i akcionih planova u tom entitetu ili Brčko distriktu BiH.

Provodeći zakonske odredbe, nadležne vlasti u Bosni i Hercegovini (entiteti, Brčko distrikt i kantoni) formiraju, u početku, uglavnom ad hoc tijela koja se formalno bave pitanjima prevencije i borbe protiv korupcije, ali bez efektivnih rezultata i kao takva u javnosti su potpuno nevidljiva i neprepoznata.

Kanton Sarajevo prvi pravi značajniji iskorak i u februaru 2018. godine donosi Uredbu o osnivanju Ureda za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo⁴.

Institucionalnim rješavanjem pitanja finansijske nezavisnosti i kadrovskim kapacitiranjem, Ured pravi značajan iskorak u svom djelovanju, počevši od 2019. godine, a trenutno je neprikosnoveni lider i svojim djelovanjem prepoznatljiv u međunarodnim okvirima, o čemu će biti više riječi u nastavku Izvještaja.

Sličan primjer slijedi Brčko distrikt koji u junu 2018. godine donosi Zakon o Uredu za prevenciju korupcije i koordinaciju aktivnosti na suzbijanju korupcije⁵.

Tuzlanski, Unsko-sanski kanton i Zeničko-dobojski kanton, prateći dobre prakse Ureda KS, tokom 2022. godine vrše transformaciju ad hoc tijela u Urede za borbu protiv korupcije⁶ i počinju s procesima uspostavljanja različitih registara koji "otvaraju" do tada zatvoreni sistem javne službe i podatke o javnim zvaničnicima i trošenju javnih sredstva postepeno čine dostupnim, što pruža značajne alate u različitim aspektima prevencije i borbe protiv korupcije, kao što su kontrola imovine javnih zvaničnika, praćenje i prevencija sukoba interesa i sl.

Preostali kantoni i dalje su zadržali ad hoc tijela, uglavnom pri ministarstvima nadležnim za pravosuđe i upravu.

⁴ Uredba o osnivanju Ureda za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom, Sl. novine KS br.7/18 i 21/19

⁵ Zakon o Uredu za prevenciju korupcije i koordinaciju aktivnosti na suzbijanju korupcije, Sl. glasnik Brčko distrikta br. 25/18

⁶ Uredba o osnivanju ureda za borbu protiv korupcije Zeničko-dobojskog kantona, Sl. novine ZDK 5/22; Uredba o osnivanju Ureda za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom TK, Sl. novine TK br. 10/21; Uredba o osnivanju Ureda za borbu protiv korupcije USK, Sl. novine USK br. 20/22

Entiteti, u ovom trenutku, predstavljaju možda i najslabiju kariku, usljed gotovo samo formalnog ispunjavanja uslova iz člana 23. Zakona, kroz formiranje ad hoc tijela, odnosno komisija, čiji je angažman nevidljiv, a rezultati u potpunosti izostaju, što se u daljem dijelu ovog izvještaja vidi na primjeru podataka iz izvještaja o realizaciji Akcionog plana Federacije BiH.

III. UPRAVLJANJE PREVENCIJOM I BORBOM PROTIV KORUPCIJE

A. Stanje na nivou Bosne i Hercegovine

Na državnom nivou prevencija i borba protiv korupcije trenutno se primarno ostvaruje kroz djelovanje Agencije i Komisije za borbu protiv korupcije pri Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine BiH.

Iako još u aprilu 2018. godine Parlamentarna skupština donosi Zakon o parlamentarnom nadzoru⁷, koji predstavlja vrlo koristan i sveobuhvatan alat kontrole nad radom svih budžetskih i vanbudžetskih institucija Bosne i Hercegovine, organa uprave i institucija s javnim ovlaštenjima, u praksi se gotovo i ne koristi sve do sredine 2020. godine.

U maju 2020. godine, usljed pritiska javnosti zbog stanja u pravosuđu, fomira se Privremena istražna komisija za utvrđivanje stanja u pravosuđu. Komisija svoj konačni izvještaj podnosi u junu 2022. godine⁸, uz davanje 15 jasnih i detaljnih preporuka za unapređenje stanja u pravosuđu i u funkciji jačanja integriteta nosilaca pravosudnih funkcija⁹.

Prije ovoga, sporadično su formirane komisije za istraživanje određenih pitanja u periodu 2002-2006. godina i jedna komisija u periodu 2016-2017. godina¹⁰.

Izmjenama Poslovnika Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine¹¹ iz jula 2022. godine, odredbom čl. 43. kao stalna komisija, između ostalih, predviđena je i Komisija za borbu protiv korupcije (inicijalni naziv Komisija za borbu protiv korupcije i kleptokratije).

Odredbom čl. 49a Poslovnika propisano je da je Komisija nadležna da: a) provodi parlamentarni nadzor s ciljem otkrivanja i prevencije svih oblika korupcije i kleptokratije, u skladu sa Zakonom o

⁷ Zakon o parlamentarnom nadzoru, Sl. glasnik BiH br. 25/18

⁸ Izvještaj dostupan na linku: https://www.nasastranka.ba/uploads/documents/izvjestaj-o-radu-istrasne-komisije_1654860556.pdf

⁹ Upravo predsjedavajući komisije, zastupnik Damir Arnaut, inicira izmjene poslovnika, koje se usvajaju po hitnom postupku na sjednici održanoj 27. jula 2022. godine

¹⁰ Izvor: <https://www.parlament.ba/Content/Read/72?title=Privremene/Adhockomisije>

¹¹ Poslovnik Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Sl. glasnik BiH br. 79/14, 81/15, 97/15, 78/19, 26/20, 53/22, 59/23

parlamentarnom nadzoru; b) prati aktivnosti Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije i razmatra pitanja koja se odnose na Agenciju; c) podstiče aktivnosti u institucijama BiH usmjerene na borbu protiv korupcije i kleptokratije; d) saraduje s pravosudnim institucijama i organima za provođenje zakona na nivou Bosne i Hercegovine na polju borbe protiv korupcije i kleptokratije; e) razmatra predložene zakone i druge propise sa stanovišta borbe protiv korupcije i kleptokratije; f) razmatra pripreme za učešće delegacija Bosne i Hercegovine na međunarodnim skupovima koji se odnose na provođenje međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine na polju borbe protiv korupcije i kleptokratije, sukoba interesa, te drugih oblika koruptivnog djelovanja; g) razmatra izvještaje institucija BiH sa stanovišta borbe protiv korupcije i kleptokratije; h) saraduje sa sličnim komisijama i parlamentarnim tijelima drugih zemalja i međunarodnih organizacija, te stranim zvaničnicima, o pitanju borbe protiv korupcije i kleptokratije; i) obavlja druge aktivnosti propisane Zakonom o parlamentarnom nadzoru na polju borbe protiv korupcije i kleptokratije; Komisija razmatra i druga pitanja iz oblasti borbe protiv korupcije i kleptokratije.

Komisija se konstituirala u decembru 2022. godine, a prve značajnije aktivnosti preduzima tek godinu dana kasnije, kada na 5. sjednici¹² (u novembru 2023. godine) donosi zaključak da se od Ureda za razmatranje žalbi i Agencije za javne nabavke traži dostava informacija o dosadašnjim iskustvima, preduzetim aktivnostima i postignutim rezultatima u oblasti borbe protiv korupcije.

Komisija u januaru 2024. godine donosi i svoj Orijentacioni radni plan za 2024. godinu¹³, kojim, između ostalog, predviđa razmatranje prijedloga zakona i izvještaja kroz prizmu nadležnosti komisije, razmatranje izvještaja Ureda za reviziju institucija Bosne i Hercegovine, saradnju s domaćim i međunarodnim institucijama itd.

Iz samog plana nije vidljiv proaktivan pristup u izvršavanju dodijeljenih nadležnosti, posebno, jer planirane aktivnosti ukazuju na pasivnu ulogu posmatrača u procesima. Planom nisu predviđene analize razmatranih informacija i izvještaja, informiranje o utvrđenom stanju, niti davanje smjernica i preporuka.

¹² Izvor: [https://static.parlament.ba/doc/164774_01_8-50-3-350-5_23%20-%20\(B\)Zapisnik.pdf](https://static.parlament.ba/doc/164774_01_8-50-3-350-5_23%20-%20(B)Zapisnik.pdf)

¹³ Izvor:

[https://static.parlament.ba/doc/164103_Prijedlog%20orijentacionog%20radnog%20plana%20\(B\).pdf](https://static.parlament.ba/doc/164103_Prijedlog%20orijentacionog%20radnog%20plana%20(B).pdf)

Poslovníkom je predviđena i mogućnost fomiranja privremenih komisija (čl. 29) za izvršenje određenog akta ili pitanja, odnosno istražnih komisija, dok je odredbom čl 39. i 40. predviđena mogućnost zatvorenih i javnih saslušanja, o čemu odluku može donijeti Dom ili komisija.

Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, iako bi prema zakonski dodijeljenim nadležnostima, trebala i morala imati ključnu ulogu, u proteklom periodu je djelovanje svela na pasivno posmatranje procesa i ceremonijalno učešće u aktivnostima. **Ohrabrujuće je da u svom izvještaju za period august 2022– juni 2023.¹⁴ ove slabosti prepoznaje i novo rukovodstvo Agencije, referirajući se na osvrte u stanju i radu Agencije u relevantnim izvještajima** (Group of States against Corruption/GRECO-Izvještaji o napretku BiH, Ekspertski izvještaj o pitanjima vladavine prava u Bosni i Hercegovini – tzv. Pribeov izvještaj).

Prema informacijama o radu Agencije, dostupnim na web stranici Agencije, uočljiv je napredak u dijelu saradnje sa stalnim i povremenim tijelima osnovanim radi borbe protiv korupcije na različitim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini, kao i poboljšanje saradnje sa civilnim sektorom i međunarodnim organizacijama koje se bave navedenom problematikom.

Generalni prikaz stanja na polju prevencije i borbe protiv korupcije na državnom nivou najpreciznije je prikazan kroz posljednji dostupni izvještaj GRECO u okviru četvrtog kruga evaluacije Sprečavanja korupcije među parlamentarnim zastupnicima, sudijama i tužiocima iz marta 2023. godine¹⁵, konstatirano je da je od 15 preporuka, na zadovoljavajući način realizirana samo jedna preporuka, dok je 8 preporuka djelimično provedeno, a 6 preporuka je ostalo neprovedeno.

Imajući u vidu da se dio preporuka odnosio direktno na potrebu donošenja novog Zakona o sprečavanju sukoba interesa u institucijama na nivou BiH¹⁶ koji je usvojen 15. marta 2024. godine, sasvim sigurno je da će u narednoj evaluaciji/izvještaju biti zabilježen određen napredak, odnosno da će dio od 14 nerealiziranih preporuka biti evidentiran kao realiziran na zadovoljavajući način.

Sažetak preporuka se odnosi na potrebu jačanja integriteta nosilaca javnih funkcija – parlamentarnih zastupnika, sudija i tužilaca, kroz prikupljanje, analizu, kontrolu i dostupnost izvještaja o imovini.

¹⁴ Izvor: <http://www.apik.ba/izvjestaji/izvjestaji-agencije/default.aspx?id=2941&langTag=bs-BA>

¹⁵ Izvor: <http://www.msb.gov.ba/PDF/080620231.pdf>

¹⁶ Zakona o sprječavanju sukoba interesa u institucijama na nivou BiH, Sl. glasnik BiH 18/24

B. Stanje na nivou Federacije Bosne i Hercegovine

Poslovnici o radu Doma naroda i Zastupničkog doma Parlamenta FBiH ne predviđaju stalne komisije koje imaju nadležnost za pitanja prevencije i borbe protiv korupcije. Oba Poslovnika (Poslovnik Doma naroda u čl. 54, a Zastupničkog doma u čl. 44) predviđaju mogućnost formiranja povremenih tijela za istraživanje određenih pitanja, ali se ova mogućnost koristi incidentalno. Tokom posljednjih 5 godina jedini javnosti dostupan primjer korištenja ovog instrumenta je taj da je Dom naroda 2020. godine formirao istražnu komisiju, čiji zadatak je bio ispitivanje okolnosti i sačinjavanje izvještaja o nabavci respiratora, zbog brojnih sumnji koje je javnost imala u vezi s navedenim, a što je u konačnici završilo i pravosnažnom osudom 3 lica kod kojih je utvrđena odgovornost za protivpravno djelovanje.

U dostupnim informacijama nisu pronađeni drugi primjeri u kojima se zastupnici Parlamenta FBiH ili druga lica po ovlaštenju Zastupničkog ili Doma naroda pojavljuju kao akteri postupaka (pre)ispitivanja pojedinih odluka federalnih organa vlasti, a u kojima je postojala sumnja na korupciju ili zloupotrebu javnih resursa.

Federacija Bosne i Hercegovine još nema uspostavljeno stalno tijelo/organ koji bi se bavio pitanjima prevencije i borbe protiv korupcije, nego je navedeno još uvijek na nivou ad hoc tijela, odnosno radne grupe formirane rješenjem Vlade FBiH i u koju su imenovani državni službenici kojima predmetne aktivnosti nisu primarne, nego dodatni (i sporedni) posao uz redovne radne obaveze.

U nedostatku nove državne strategije kao okvira za borbu protiv korupcije (prethodna bila usvojena za period 2015-2019)¹⁷ antikorupcioni tim predlaže, a Vlada Federacije BiH 11. 11. 2021. godine usvaja Akcioni plan za borbu protiv korupcije za period 2021 do donošenja nove strategije¹⁸ (državne, pa posljedično i na nivou Federacije). Iako je pohvalno da su, u nedostatku propisa viših nivoa vlasti, preduzete aktivnosti na kreiranju okvira za djelovanje, uvid u Akcioni plan i analiza izvršenog pokazuju da je Plan ostao samo prazno slovo na papiru.

Od svih planiranih aktivnosti može se zaključiti da je ozbiljniji iskorak u implementaciji napravljen jedino u dijelu “kreiranja” kontakt tačaka u institucijama, odnosno određivanju kontakt tačaka i i elementarnoj edukaciji (primarno uz podršku relevantnih organizacija

¹⁷ Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije u martu 2024. godine je sačinila i prema Vijeću ministara Bosne i Hercegovine uputila novu Strategiju za borbu protiv korupcije 2024-2028, uz Akcioni plan za provođenje Strategije

¹⁸ Izvor: https://fbihvlada.gov.ba/uploads/documents/akcioni-plan3-1-16_1644313639.pdf

međunarodne zajednice). Ključne aktivnosti, kao što su usvajanje Zakona o zaštiti prijavitelja korupcije i novi Zakon o sukobu interesa, a onda posljedično i planirani podzakonski propisi koji su trebali uslijediti nakon usvajanja pomenutih zakonskih rješenja, ostale su neimplementirane.

Uočavaju se nedosljednosti u planiranim aktivnostima i izvršiocima (što je, pretpostavlja se, jedan od razloga nedovoljne implementacije). Tako je, primjera radi, kao aktivnost predviđeno sačinjavanje prijedloga Zakona o sukobu interesa (novog) za koju aktivnost je nadležno Ministarstvo pravde. Pokazatelj implementacije ove aktivnosti je usvojen Zakon o sukobu interesa. Upravo iz opisanog se vidi loše koncipirana aktivnost. Ministarstvo može biti odgovorno za sačinjavanje i dostavljanje prijedloga propisa, ali bi onda pokazatelj implementacije mogla biti aktivnosti iznošenja nacрта ili prijedloga propisa pred Vladu FBiH, u određenom roku, a nikako i usvojen propis, što je u nadležnosti zakonodavnog tijela. Praktično, ukoliko je Ministarstvo dostavilo prijedlog propisa Vladi, a prema raspoloživim informacijama to je urađeno sredinom 2022. godine, navedeno ministarstvo ne može biti odgovorno zbog neusvajanja, a Akcioni plan ne predviđa druge nosioce aktivnosti koji bi mogli biti pozvani na odgovornost zbog izostanka implementacije. Za razliku od ove aktivnosti, za usvajanje Zakona o zaštiti prijavitelja korupcije kao nosilac aktivnosti je predviđen Parlament FBiH i to je ujedno i jedina aktivnost u koju je uključen ovaj nivo vlasti. S druge strane, u Akcioni plan, kao izvršioci, uključeni su neki akteri koji nisu u neposrednoj nadležnosti federalnih vlasti, poput recimo Vrhovnog suda (tačka 2.1.1.5).

U izvještaju antikorupcionog tima za 2022. godinu¹⁹ daje se pregled pojedinih aktivnosti, onih koje su u određenoj mjeri implementirane, predviđenih Akcionom planom, dok su aktivnosti čija implementacija se nije desila, potpuno izostavljene odnosno nedostaje osvrt na stepen realizacije i razloge zašto neke od aktivnosti nisu započete ili nisu implementirane u planiranim rokovima.

U izvještaju nedostaje i uporedna analiza, odnosno stepen realizacije aktivnosti npr. u odnosu na prethodnu godinu, ali i preporuke za otklanjanje uočenih slabosti, a koje bi bile u funkciji unapređenja i rada samog antikorupcionog tima, ali i prevencije i borbe protiv korupcije na nivou Federacije BiH u cijelosti.

Tijela za prevenciju i borbu protiv korupcije trebaju davati smjernice, odnosno ukazivati nadležnim vlastima na uočene slabosti sistema i preporučivati mjere za saniranje/otklanjanje uočenih slabosti, što u slučaju Federacije BiH u potpunosti izostaje.

¹⁹ Izvor: https://fbihvlada.gov.ba/uploads/documents/izvjestaj-o-radu-antikorupcionog-tima_1679470485.pdf

Nedostatne su i informacije o radu antikorupcionog tima Vlade FBiH. Naime, na web stranici Vlade FBiH, odjeljak antikorupcionog tima²⁰ dostupno je samo 5 informacija o radu, od kojih posljednja iz maja 2023. godine, a jedna od dostupnih informacija ne odnosi se na aktivnosti antikorupcionog tima, nego aktivnosti predsjednika tima koje je obavljao u okviru potpuno druge funkcije (kao predsjednik radne grupe za implementaciju Akcionog plana za prevenciju i borbu protiv terorizma).

Iako je Zakon o suzbijanju korupcije i organiziranog kriminala FBiH²¹ usvojen i stupio na snagu u julu 2014. godine, s početkom primjene od februara 2015. godine, njegova implementacija nije počela ni deset godina nakon stupanja na snagu. Navedenim zakonom predviđeno je formiranje posebnih odjela pri sudovima i tužilaštvima, specijaliziranih za istrage i vođenje sudskih postupaka u krivičnim djelima korupcije i organiziranog kriminala.

Evidentno je da se radi isključivo o nedostatku političke volje za implementaciju ovog propisa. U suprotnom, da su u pitanju nedostaci samo usvojenog zakona i potreba da se on korigira ili unaprijedi, u periodu od 10 godina od stupanja na snagu odnosno 9 godina od momenta kada je (ili bi morao biti) u primjeni, u proceduru bi bile upućene izmjene i dopune koje bi omogućile provođenje ovog iznimno značajnog propisa.

C. Stanje u Hercegovačko-neretvanskoj županiji/kantonu

Okvir prevencije i borbe protiv korupcije u Hercegovačko-neretvanskom županiji/kantonu, pored već spomenutih propisa koji se primjenjuju na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine, primarno je definiran Strategijom Hercegovačko-neretvanskog županije/kantona za borbu protiv korupcije 2022-2027, kao i Strategijom razvoja Hercegovačko-neretvanskog županije/kantona za period 2021-2027. godina.

Strategija za borbu protiv korupcije, u teoretskom smislu, pokriva sve ključne oblasti prevencije i borbe protiv korupcije definirane Konvencijom (zapošljavanje u javnom sektoru, integritet zaposlenih i nosilaca funkcija u javnom sektoru, javne nabavke, sukob interesa...), te kao takva predstavlja solidan osnov formalno-pravnog okvira za djelovanje.

Među ključnim aktivnostima predviđenih Strategijom borbe protiv korupcije kao i Strategijom razvoja predviđeno je institucionaliziranje tijela za borbu protiv korupcije. Istina, nijedan od dokumenata ne

²⁰ Izvor: <https://fbihvlada.gov.ba/bs/antikorupcioni-tim-vlade-federacije-bosne-i-hercegovine-13330>

²¹ Zakon o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u FBiH, Sl. novine FBiH, br. 59/14

definira na koji način bi se izvršila planirana institucionalizacija (donošenjem zakona, uredbe i itd, odnosno formiranjem posebnog ureda kao što je to urađeno u nekim kantonima ili na neki drugi način).

Strategijom razvoja planira se i finansijski okvir institucionalizacije, u iznosu od 1,4 miliona KM, bez preciziranja specifičnog roka (okvir za implementaciju je period važenja Strategije, dakle 2021-2027) i na način da se polovina planiranog iznosa obezbijedi u budžetu, a polovina iz drugih izvora (EU fondova).

Iako Strategija borbe protiv korupcije zagovara i predviđa, između ostalog, konkretne aktivnosti u svrhu proaktivne transparentnosti, te u odjeljku 11.4.3. Izvještavanje javnosti o naprecima ostvarenim u antikorupcionim nastojanjima opisuje posebno obaveze Radnog tijela u smislu kontinuiranog i pravovremenog informisanja javnosti o svim preduzetim aktivnostima, te iako je od usvajanja Strategije proteklo 2 godine, **javnosti nisu dostupne informacije ni izvještaji o radu ovog tijela, kao ni eventualne aktivnosti nadležnih vlasti (izvršne i zakonodavne vlasti) na polju prevencije i borbe protiv korupcije.**

Ako se uzmu u obzir planirana finansijska sredstva, njihova visina, izvori finansiranja, te predviđeni period implementacije aktivnosti na institucionalizaciji tijela za prevenciju i borbu protiv korupcije, postavlja se pitanje stvarne političke volje da se navedeno i realizira. Imajući u vidu da usvojeni budžet HNŽ/K za 2024. godinu iznosi nešto više 360 miliona KM, iznos koji je prema Strategiji razvoja predviđen za institucionalizaciju tijela (bez preciziranja šta bi ta institucionalizacija predstavljala) iznosi 0,002% od ukupnog budžeta.

Poređenja radi, u susjednoj Crnoj Gori, Zakonom o sprečavanju korupcije je propisano da se sredstva za rad nadležne agencije osiguraju u budžetu i to u iznosu ne manjem od 0,2% tekućeg budžeta. U Zakonu o prijavljivanju i postupku provjere podataka o imovini nosilaca javnih funkcija KS propisano je da se finansiranje Ureda za borbu protiv korupcije vrši iz sredstava Budžeta KS i to u minimalnom iznosu od 0,05% prihoda Budžeta KS, dok je u zakonu koji regulira istu materiju u Tuzlanskom kantonu samo definirano da se kantonalni ured finansira iz budžeta TK.

Poslovníkom o radu Skupštine HNŽ/K u članu 26. predviđena je mogućnost formiranja privremenog radnog tijela Skupštine u svrhu nadzora ili ispitivanja stanja vezanog isključivo za pitanje u nadležnosti Skupštine, međutim u praksi se ne nalaze primjeri korištenja ovog ovlaštenja. Centri civilnih inicijativa

su dana 26. 1. 2024. godine na konferenciji za javnost održanoj u Mostaru²², a povodom brojnih nerealiziranih preporuka koje je Ured za reviziju institucija FBiH u svojim izvještajima izrekao institucijama u HNŽ/K, javno uputili inicijative da se i na Vladi i na Skupštini HNŽ/K razmatraju i prate implementacije Programa mjera za otklanjanje nepravilnosti institucija koje revidira Ured za reviziju institucija FBiH za sve institucije kojima je osnivač HNŽ/K. Tom prilikom je istaknuto da je *“u posljednje dvije godine Ured za reviziju FBiH objavio je 7 izvještaja za institucije u HNŽ/K. U svim institucijama zabilježen je veliki broj nepravilnosti. Utvrđene su nepravilnosti u zapošljavanju uposlenika u javne institucije i u sklapanjima ugovora, da se dodatna sredstva na plate ne isplaćuju u skladu sa pravilnikom o radu i da se naknade za regres i vjerske i državne praznike isplaćuju u visini koja je iznad zakonski propisane, da se ne primjenjuje se Zakon o javnim nabavkama, da se ne vrši interna revizija budžetskih korisnika kantona, gradova i općina, da se raspodjela tekućih transfera drugim nivoima vlasti vrši bez javnog poziva i utvrđenih kriterija i još mnogo drugih nepravilnosti koje se direktno dotiču trošenja javnog novca, a samim tim i kvaliteta života građana i građanki.”*

Upravo efikasna revizija trošenja javnih sredstava, a što se, makar dijelom, može postići praćenjem realizacije preporuka i izvještaja o reviziji Ureda za reviziju institucija, predstavlja koristan alat u prevenciji, odnosno smanjenju prostora za koruptivna djelovanja.

D. Stanje u Kantonu Sarajevo

Kanton Sarajevo, konkretno Ured za borbu protiv korupcije Kantona Sarajevo, može se uzeti kao svijetli primjer efikasnog djelovanja koje je moguće i na nižim niovima vlasti. Upravo su aktivnosti ovog Ureda inicirale promjene, pa može se reći i pozitivan pritisak, koji se trenutno dešava u drugim kantonima, pa su, po uzoru na ovaj Ured, Tuzlanski, Zeničko-dobojski i Unsko-sanski kanton ne samo formirali svoje urede, nego i definirali formalni okvir djelovanja, a tim pravcem, makar deklarativno, se kreću i ostali kantoni.

Vlada Kantona Sarajevo je 2. februara 2018. godine donijela Uredbu o osnivanju Ureda za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo.

²² Izvor: <https://revizije.info/cci-poziva-vladu-i-skupstinu-hnk-da-uspostave-nadzor-nad-otklanjanjem-nepravilnosti-u-radu-kantonalnih-institucija/>

Prema članu 12. stav 2. ove uredbe, današnji Ured je pravni sljednik Ureda za kvalitet Kantona Sarajevo.

Pored ranijih nadležnosti (oblast upravljanja kvalitetom i saradnje s nevladinim sektorom), nadležnosti Ureda su značajno proširene, tako da danas djelokrug rada i nadležnosti Ureda obuhvataju stručne, operativne i administrativno-tehničke poslove u vezi sa provođenjem Zakona o prijavljivanju i postupku provjere podataka o imovini nosilaca javnih funkcija u Kantonu Sarajevo; provođenjem Zakona o suzbijanju i prevenciji korupcije KS, kontrolom javnih nabavki koja podrazumijeva kontrolu zakonitosti i kontrolu svrsishodnosti svih javnih nabavki koje provode ugovorni organi čiji je osnivač Kanton Sarajevo, aktivnostima na prevenciji korupcije, kao i prikupljanju podataka i prijavljivanju nadležnima uočenih koruptivnih aktivnosti u Kantonu Sarajevo, odnosno ukratko predstavlja ključnu tačku svih aktivnosti u ovom kantonu koje su usmjerene ka prevenciji, suzbijanju, smanjenju prostora i borbi protiv korupcije.

Finansijska nezavisnost i kadrovsko i materijalno-tehničko osnaživanje Ureda počinju donošenjem Zakona o prijavljivanju i postupku provjere podataka o imovini nosilaca javnih funkcija KS u aprilu 2019. godine. Naime, navedenim propisom, preuzimajući dobre prakse iz regije, osigurava se kontinuitet finansijske stabilnosti i nezavisnosti Ureda kroz zakonsko propisivanje minimuma finansijskih sredstava koja se prilikom planiranja budžeta Kantona Sarajevo moraju predvidjeti za Ured, uz vođenje računa da ta minimalna ljestvica bude postavljena u okviru objektivnih potreba. Na ovaj način, eliminirana je politička volja kao faktor od kojeg je moglo zavisiti operativno djelovanje ovog organa.

S druge strane, pomenuti zakon predviđa svojevrsan parlamentarni nadzor, ali i obavezno informiranje javnosti, na način da je odredbom člana 7. propisano da: *“Skupština prati rad Ureda, razmatra informacije Ureda, te druga pitanja oko provođenja ovog zakona. Skupština se ne smije miješati u svakodnevni rad Ureda, niti tražiti informacije o pojedinačnim slučajevima. Za potrebe praćenja nadzora nad ovim zakonom, Skupština može zatražiti posebne izvještaje o aktivnostima iz nadležnosti Ureda. Ured podnosi informacije Skupštini svakih šest mjeseci gdje informiše Skupštinu o radu, prikupljenim informacijama i uočenim nepravilnostima, a u skladu sa nadležnošću utvrđenom ovim zakonom, te ove informacije Ured objavljuje na svojoj web stranici.”*

Ured je razvio vlastiti informacioni sistem u okviru kojeg trenutno postoji 10 različitih registara (registar zaposlenih u javnom sektoru KS, javnih nabavki, podataka o imovini nosilaca javnih funkcija, imenovanih lica, korisnika podsticaja poljoprivrede, poticaja razvoja male privrede, transfera neprofitnim organizacijama i pojedincima, javnih oglasa, ugovora o djelu itd.).

Periodičnim redovnim izvještajima, ali i ad hoc informiranjima, Ured javnost redovno i pravovremeno informira o svom radu i djelovanju.

Aktivnosti Ureda su i strane relevantne međunarodne institucije prepoznale kao primjer dobre prakse, pa se tako, ilustracije radi pod tačkom 59. Izvještaja o vladavini prava – tzv. Pribeov izvještaj navodi *“Kao dobar primjer ističe se specijalizirano tijelo za borbu protiv korupcije Kantona Sarajevo. Od 2015. godine Ured za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo je obradio gotovo 500 izvještaja o predmetima korupcije, od čega je polovina upućena nadležnim tijelima za dalje istrage i na postupanje. Zabrinjavajući je izostanak bilo kakve suštinske reakcije u vezi 47 predmeta koji su dostavljeni kantonalnom tužilaštvu.”*

Zakon o suzbijanju i prevenciji korupcije KS predstavlja značajan iskorak Kantona Sarajevo, odnosno predstavlja (privremeni) odgovor nižeg nivoa vlasti na sporo djelovanje ili potpuni izostanak djelovanja viših nivoa vlasti. Tako ovaj propis obrađuje upravo materiju koju nadležni viši nivoi vlasti propuštaju urediti, a kao posljedica se javlja nedostatak alata za adekvatno upravljanje procesima prevencije i borbe protiv korupcije.

Predmetni propis regulira oblast sukoba interesa, zaštite prijavitelja korupcije, definira obaveze sačinjavanja planova integriteta, ali i sačinjavanja i dostavljanja izvještaja o realizaciji planiranih aktivnosti utvrđenih donesenim planovima.

Kao jedna od ključnih prednosti u funkcioniranju Ureda može se istaknuti upravo izrada vlastitog informacionog sistema prema potrebama antikoruptivnih aktivnosti u Kantonu Sarajevo, što omogućava digitalizaciju procesa, smanjuje prostor za greške, posebno za one kreirane ljudskim faktorom, isključuje subjektivnosti i omogućava analitičke izvještaje koji se mogu koristiti u analizama kao osnova za davanje preporuka za unapređenja u pojedinim oblastima koje različiti sistemi posmatraju. Kako se navodi u Analizi antikorupcionog okruženja u javnom sektoru Kantona Sarajevo za 2021. godinu²³, za svaki od online registara, kreirana je analitička platforma, s javno dostupnim, analitičko-statističkim pokazateljima iz ovih registara što omogućava adekvatnije javno praćenje koruptivnih rizika i potencijalnih nepravilnosti u ključnim procesima javnog sektora, posebno u kritičnim momentima kao što su izbori ili promjena vlasti.

²³ Izdavač: Ured za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom KS, januar 2022. godina

www.anticorruptiks.com

Registar korisnika podsticaja poljoprivredi u Kantonu Sarajevo - Analitika

Korisnici podsticaja (odnosi se na budžetsku godinu)

Sve godine

Korisnik	2017.	2018.
KJP 'Poljoprivre...	2,386,612.43	2,386,612.43
'Mujanović' doo	1,048,969.42	1,048,994.42
A.M. Nišići d.o....	385,220.68	385,220.68
ZZ 'MALEŠIĆANKA'	338,331.25	338,331.25
IPP 'ES'	299,881.19	299,881.19
'Agromilk' d.o.o...	297,874.6	297,874.6
TREF-PRODUCT doo	295,616.93	295,616.93
SPD 'Farmer'	287,689.2	287,689.2
OPZ 'Vogomilk'	277,440.49	277,440.49
'VISOČICA' d.o.o...	248,310.05	248,310.05
OSPD 'Suhodolka'	218,501.39	218,501.39
SD 'Mukinja'	216,200.31	216,200.31
IPP 'IMEA'	215,593.38	215,593.38

Legen

Preveliko opterećenje Ureda kroz širenje nadležnosti predstavlja potencijalnu opasnost ukoliko navedeno ne prati omogućavanje kadrovskih i materijalno-tehničkih resursa.

Skupština Kantona Sarajevo, kao zakonodavni organ, ako se izuzme parlamentarni nadzor nad provođenjem Zakona o prijavljivanju i postupku provjere podataka o imovini nosilaca javnih funkcija KS, uprkos činjenici da odredbom čl. 29. Poslovnika o radu Skupštine ima predviđenu mogućnost formiranja privremenih radnih tijela u svrhu nadzora ili ispitivanja stanja vezanog isključivo za pitanje u nadležnosti Skupštine, ovu mogućnost rijetko koristi. Najupečatljiviji primjer korištenja ove mogućnosti je formiranje ad hoc tijela za slučaj „Dženan Memić“ čiji je konačan izvještaj Komisiji za sigurnost o provedenom skupštinskom nadzoru nad zakonitošću rada Uprave policije Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo u predmetu „Dženan Memić“, pokrenuo aktivnosti koje će se u ovom predmetu u godinama koje su slijedile dešavati i rezultirati sudskim procesima. Tom prilikom je javnost informirana da je **Izvještajem**

dokazana opravdanost pokretanja skupštinskog nadzora, gdje su utvrđeni određeni propusti u postupanju policijskih organa, što je prezentirano na Skupštini Kantona Sarajevo 31. januara 2017. godine.²⁴

²⁴ Izvor: <https://vlada.ks.gov.ba/aktuelnosti/novosti/komisija-za-sigurnost-skupstine-ks-prihvatila-konacni-izvjestaj-ad-hoc-tijela>

IV.

ZAVRŠNA RAZMATRANJA I PREPORUKE

IV. Završna razmatranja i preporuke

Kao što je iz izvještaja vidljivo, različiti nivoi vlasti preduzeli su, u većoj ili manjoj mjeri, određene aktivnosti usmjerene na provođenje i poštovanje propisa Bosne i Hercegovine kao i međunarodnih obaveza koje je Bosna i Hercegovina preuzela u domenu uspostave adekvatnih mehanizama za efikasnu prevenciju i borbu protiv korupcije.

Ipak, posebno u pojedinim segmentima i na pojedinim nivoima vlasti, postoji značajan prostor za unapređenja kako u pogledu poštovanja važećih propisa, tako i donošenje novih koji će omogućiti brže, operativnije i svrsishodnije djelovanje u ovom domenu.

U tom smislu, i preporuke koje su sastavni dio ovog izvještaja mogu se podijeliti u dvije kategorije: generalne/zajedničke preporuke i specifične preporuke za analizirane nivoe vlasti.

Zajedničke/generalne preporuke:

- Proaktivnija saradnja izvršne i zakonodavne vlasti prilikom kreiranja strateških dokumenata i akcionih planova za prevenciju i borbu protiv korupcije, sa ciljem da s aktivnostima budu upoznati svi relevantni akteri; da planovi odgovaraju prioritetima i potrebama nadležnog nivoa vlasti na kojem se donose; da bi se tačno definirao lanac odgovornosti koji će javnosti omogućiti da adresira krivca u slučaju izostanka realizacije;
- Korištenje instrumenta parlamentarnog nadzora kontinuirano i pravovremeno. Potrebno je da stalna ili ad hoc formirana tijela prilikom konstituiranja vlasti, novoizabrane parlamentarne/skupštinske zastupnike na prigodan način upoznaju sa uspostavljenim antikoruptivnim alatima, ovlaštenjima, pravima i obavezama zastupnika koji proizilaze iz važećih propisa, strategija, politika, akcionih planova. Informiranje i osnaživanje zastupnika doprinijet će jačanju integriteta, podizanju stepena odgovornosti, te na taj način sasvim unaprijediti sistem prevencije i borbe protiv korupcije, između ostalog, i kroz korištenje alata parlamentarnog nadzora.

Preporuke za Parlament Bosne i Hercegovine i Agenciju za prevenciju i koordinaciju borbe protiv korupcije:

- ▼ Uspostavljanje sistema obaveznog kvartalnog ili šestomjesečnog izvještavanja Komisije za borbu protiv korupcije prema Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine. Izvještaj minimalno treba sadržavati prezentaciju aktivnosti, uočene nepravilnosti i preporuke za unapređenje kako se uočene nepravilnosti ne bi ponavljale odnosno da bi se suzio prostor za njihovo ponavljanje;
- ▼ Uvođenje obaveznih periodičnih (minimalno jednom u šest mjeseci) sastanaka predstavnika Agencije za prevenciju i koordinaciju borbe protiv korupcije, s predstavnicima stalnih ili ad hoc tijela za prevenciju korupcije svih nivoa vlasti, da bi se uspostavila efikasna koordinacija, te osiguralo blagovremeno raspolaganje informacijama o aktivnostima, uz koordinaciju i ujedinjavanje aktivnosti na svim nivoima vlasti;
- ▼ Po uzoru na dobre prakse, izvršiti dopune Zakona o agenciji za prevenciju i koordinaciju borbe protiv korupcije na način da se definiše minimalan procentualni iznos izdvajanja finansijskih sredstava iz budžeta za rad Agencije, što bi dugoročno obezbijedilo stabilnost, ali i (političku) nezavisnost Agencije;
- ▼ Periodično, putem različitih komunikacijskih kanala, promovirati izvještaje o radu Agencije i Komisije za borbu protiv korupcije. Iako su oni dostupni, javnost sa izvještajima nije upoznata. Pored ispunjavanja kriterija proaktivne transparentnosti, kao neophodnog u procesu uspostavljanja efikasnih alata u borbi protiv korupcije, na ovaj način se jača i sistem odgovornosti ovlaštenih lica Agencije i Komisije, uslijed svijesti o široj dostupnosti izvještaja, pa time i pojačanom nadzoru javnosti nad radom;
- ▼ Proaktivan angažman Agencije prema svim nivoima vlasti uz promoviranje, stručnu pomoć, podršku i zagovaranje osnivanja stalnih tijela/ureda za prevenciju i borbu protiv korupcije, kao i aktivno međunarodno učešće radi unapređivanja praksi i informiranja Parlamenta o najboljim svjetskim praksama na polju prevencije i borbe protiv korupcije.

Preporuke za Parlament Federacije Bosne i Hercegovine i Vladu Federacije Bosne i Hercegovine:

- ▼ Donošenje Uredbe o osnivanju Ureda za prevenciju i borbu protiv korupcije FBiH, formiranje Ureda i osiguranje kadrovskih i materijalno-tehničkih sredstava za rad
- ▼ Izmjena Poslovnika o radu Zastupničkog doma Parlamenta FBiH, na način da se kao stalna komisija uspostavi i Komisija za borbu protiv korupcije kao parlamentarno tijelo;
- ▼ Kreiranje i promoviranje posebne web stranice antikorupcionog tima (a nakon uspostave i početka rada, i Ureda za borbu protiv korupcije) putem koje će biti dostupne sve relevantne informacije o radu (propisi, strateški i operativni dokumenti iz oblasti prevencije i borbe protiv korupcije, kontakt osobe, kontakt tačke u institucijama, Planovi integriteta, mogućnosti za prijavu korupcije, registri koji na nivou ovog nivoa vlasti jesu ili budu uspostavljeni itd.)
- ▼ Sinhroniziranje aktivnosti antikorupcionog tima/Ureda s aktivnostima koje su već preduzete na nivou pojedinih kantona, prvenstveno Kantona Sarajevo;
- ▼ Provođenje Zakona o suzbijanju korupcije i organiziranog kriminala;
- ▼ Nastavak aktivnosti na donošenju Zakona o sukobu interesa (usklađenog sa državnim zakonom) i Zakona o zaštiti prijavitelja korupcije;
- ▼ Uspostavljanje parlamentarnog nadzora nad radom antikorupcionog tima/Ureda kroz periodično podnošenje informacija o radu. Podnošenje izvještaja o radu, koji za posljedicu mogu imati zahtjeve za razrješenje odgovornih lica nije u funkciji nezavisnosti lica koja se nalaze na čelu tima/Ureda, jer omogućava političko uplitanje i kontrolu. Periodično podnošenje informacija o radu (koje se primaju k znanju) doprinijet će informiranosti, većoj svjesnosti zastupnika o aktivnostima koje se preduzimaju na polju prevencije i borbe protiv korupcije, ali i podići stepen odgovornosti lica koja obavljaju funkcije u antikorupcionom timu/uredu.

Preporuke za Hercegovačko-neretvansku županiju/kanton

- Institucionalizacija radnog tijela za borbu protiv korupcije u Ured za prevenciju i borbu protiv korupcije. Definiranje preciziranih rokova za okončanje aktivnosti institucionalizacije;
- U okviru relevantnih kantonalnih propisa osigurati dovoljna finansijska sredstva za nesmetan i nezavisan rad radnog tijela/ureda;
- Kreiranje i promoviranje posebne web stranice antikorupcionog tima (a nakon uspostave i početka rada i Ureda za prevenciju i borbu protiv korupcije) putem koje će biti dostupne sve relevantne informacije o radu (propisi, strateški i operativni dokumenti iz oblasti prevencije i borbe protiv korupcije, kontakt osobe, kontakt tačke u institucijama, Planovi integriteta, mogućnosti za prijavu korupcije, registri koji na nivou ovog nivoa vlasti jesu ili budu uspostavljeni itd.);
- Izmjena Poslovnika o radu Skupštine HNŽ/K na način da se kao stalna komisija uspostavi i Komisija za borbu protiv korupcije.

Preporuke za Kanton Sarajevo

- Izmjena Poslovnika o radu Skupštine KS na način da se kao stalna komisija uspostavi i Komisija za borbu protiv korupcije;
- Osigurati da svako širenje nadležnosti Ureda istovremeno prati i kadrovsko i materijalno-tehničko jačanje i kapacitiranje;
- Imajući u vidu obim propisa koji su doneseni u oblasti prevencije i borbe protiv korupcije, u oblastima koje će u narednom periodu, zbog procesa otvaranja pregovora za pridruživanje Evropskoj uniji, viši nivoi vlasti sasvim sigurno ubrzano donositi, osigurati putem Ministarstva pravde i uprave KS ili Ureda za zakonodavstvo praćenje i blagovremeno usklađivanje kantonalnih propisa s propisima viših nivoa vlasti.

Institut za razvoj i evropske integracije

Zmaja od Bosne 76
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina
Tel: +387 33 950 901
Email: info@irei.ba
www.irei.ba

Projekat „Efikasni modeli osnaživanja parlamentaraca u borbi protiv korupcije“ je finansiralo Ministarstvo civilnih poslova BiH.